

Do úpravy dozoru v přípravném řízení (a ne jen tam) zasáhla nejvýrazněji novela trestního řádu č. 265/2001 Sb., blížíci se svou povahou spíše rekodifikaci. Tuto novelizaci si vyžádaly nejen toliko diskutované a kritizované průtahy v trestním řízení, ale i tlak ze strany mezinárodního práva na posílení pozice státního zástupce (k tomu např. „Pravidla o úloze veřejného žalobce“). V neposlední řadě pak bylo třeba odstranit rozpor mezi teoretickým pojetím státního zástupce jako tzv. dominus litis přípravného řízení a skutečným stavem právní úpravy, která v tomto ohledu výrazně pokulhávala. Pozice státního zástupce byla vzhledem k jeho nesporné odbornosti výrazně posílena, a to zejména v přípravném řízení vůči policejním orgánům.

Oprávnění státního zástupce při výkonu dozoru podle mého názoru již respektují jeho dominantní postavení v přípravném řízení a naplňují důvody pro koncepci jeho odpovědnosti za řádný průběh přípravného řízení.

Kamenem úrazu této úpravy tedy není do platné úpravy přenesený dobře myšlený záměr zákonodárce, nýbrž samotný výkon těchto oprávnění v praxi. Dá se říci, že zákonodárce do jisté míry právně vyřešil otázku postavení státního zástupce v přípravném řízení, které mu umožňuje dostatečné hájení veřejného zájmu v řízení před soudem. V pozadí však bohužel zůstaly problémy týkající se dostatečného personálního obsazení státních zástupců. Spolu s nově stanovenými lhůtami, které usilují o co nejrychlejší vyřízení trestní věci přišle ruku v ruce i vysoký nárůst agendy a s tím i administrativy (což se týká i netrestní oblasti patřící do působnosti státního zastupitelství) který v podstatě do jisté míry státní zástupce zahlcuje. V následku toho pak např. ustanovení o možné účasti státních zástupců při provádění úkonů policejním orgánem nebo dokonce takové provedení samotným státním zástupcem reálně zůstává prakticky bez odezvy, neboť to státní zástupci nejsou ani časově ani personálně schopni obsáhnout. Požadavek rychlosti řízení tak může v nastalé situaci paradoxně vést až k poklesu kvality práce státních zástupců. Zákonodárce by se tedy měl zaměřit buď na posílení personálního obsazení státních zastupitelství, což se jeví jako neoptimálnější

řešení pro reálné udržení silné pozice veřejného žalobce v trestním řízení, nebo odpovídajícím způsobem vyvážit poměr mezi objemem agendy a nároky kladenými na státní zástupce, což by z mého pohledu bylo spíše krokem zpátky. Problémy se objevily i v nově zavedeném institutu zkráceného přípravného řízení. Praxi zde činí obtíže zejména reakce na úpravu lhůt stanovených pro jeho konání. Není snad ani takový problém délka lhůty stanovená pro skončení zkráceného přípravného řízení, ale spíše se nezdá optimální nastavení jejího počátku, tedy ode dne, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu řízení. Může se totiž stát, a ne zřídka se i stává, že od obdržení takového podnětu k možnému vlastnímu zahájení zkráceného přípravného řízení sdělením podezření již uplyne lhůta pro vyřízení věci tímto postupem a i přesto, že ostatní podmínky pro jeho konání naplněny jsou, je ke škodě věci konání zkráceného přípravného řízení vyloučeno. Z tohoto důvodu by bylo optimálnější i pro rozšíření používání tohoto institutu, jehož úloha je bezesporu opodstatněná, posunout počátek lhůty až např. k sepsání záznamu o sdělení podezření ze spáchání trestného činu (obdobně jak je tomu v případě usnesení o zahájení trestního stíhání). Tato úprava je již zpracována do návrhu nového trestního řádu.